

Förberedelse för internationella studier, praktik och jobb i gymnasieskolan

**- En studie av hur elever ser på förekomsten av information om
möjligheter till internationella utbyten**

Preparation for international studies, internship and work during
Upper Secondary School

– a study on how students perceive the existing information about
the possibilities of international exchange

Malmö, 2012-08-13

15 poäng

Utbildningsvetenskap

Handledare: Johanna Jormfeldt, Linnéuniversitetet, Institutionen för samhällskunskaper

Examinator: Daniel Alvunger, Linnéuniversitetet, Institutionen för teknik

Niclas Andersson

Organisation/ Organization Linnéuniversitetet Institutionen för teknik	Författare/Author(s) Niclas Andersson		
Linnaeus University School of Engineering	Dokumenttyp/Type of Document Examensarbete/Diploma Work	Handledare/tutor Johanna Jormfeldt	Examinator/examiner Daniel Alvunger
Titel och undertitel/Title and subtitle			
Förberedelse för internationella studier, praktik och jobb i gymnasieskolan – en studie av hur elever ser på förekomsten av information om möjligheter till internationella utbyten			
Sammanfattning (på svenska)			
<p>Detta arbete är grundat på min passion för internationella erfarenheter och när jag, i samspråk med elever vid de olika skolor jag gjorde min lärarpraktik på, upptäckte att det i de fallen fanns uppenbara luckor i deras kunskap när det gäller internationella studier, jobb eller praktik, utkristalliserades syftet med denna studie som avslutar två års yrkeslärarutbildning på Linnéuniversitetet. Syftet med studien är att undersöka hur väl information om internationella studier, praktik och jobb integreras i kursplanerna och undervisningen i gymnasieskolan, och på så sätt når fram till eleven.</p>			
<p>I min undersökning har jag velat få svar på följande fyra centrala frågeställningar: Varför är det viktigt att information om internationella jobb, studier och praktik når ut till våra elever? Hur förberedda blir eleverna för eventuella utlandsjobb och utlandsstudier under sin gymnasietid? Hur går elever tillväga för att tillgodogöra sig den information som finns om internationella jobb, praktik och studier? När den information som finns tillgänglig från organisationer och myndigheter ut till eleverna?</p>			
<p>Resultatet av min rapport visar att fördelarna av internationell erfarenhet är många. Konkurrenskraften på arbetsmarknaden ökar, den individuella personliga utvecklingen fördjupas, språkfärdigheter förbättras och den kulturella förståelsen ökar. I kontrast till detta visar den webbaserade enkätundersökning jag genomfört att majoriteten av respondenterna inte blir varken förberedda för, eller får tillräckligt med information om, studier, praktik och arbete utomlands.</p>			
Nyckelord			
Internationella studier, Praktik utomlands, Arbete utomlands, Internationalisering, Kunskap, Kulturell förståelse, Personlig utveckling			
Abstract (in English)			
<p>The purpose of this study is to investigate how well informed and prepared Swedish students are for international studies, work or internship. The result shows that 85 percent of the responding students do not think that they receive sufficient information regarding studies, work or internship abroad. In comparison to the 79 percent of the students who are interested in international experience, the unsatisfied need for information is clear.</p>			

Key Words

International studies, International internship, International work, Internationalization, Knowledge, Cultural understanding, Personal development

Utgivningsår/Year of issue

2012

Språk/Language

Svenska/Swedish

Antal sidor/Number of pages

31

Internet/WWW

<http://www.lnu.se>

Sammanfattning

Detta arbete är grundat på min passion för internationella erfarenheter och när jag, i samspråk med elever vid de olika skolor jag gjorde min lärarpraktik på, upptäckte att det i de fallen fanns uppenbara luckor i deras kunskap när det gäller internationella studier, jobb eller praktik, utkristalliserades syftet med denna studie som avslutar två års yrkeslärarutbildning på Linnéuniversitetet. Syftet med studien är att undersöka hur väl information om internationella studier, praktik och jobb integreras i undervisningen i gymnasieskolan, och på så sätt når fram till eleven.

I min undersökning har jag velat få svar på följande fyra centrala frågeställningar: Varför är det viktigt att information om internationella jobb, studier och praktik når ut till våra elever? Hur förberedda blir eleverna för eventuella utlandsjobb och utlandsstudier under sin gymnasietid? Hur går elever tillväga för att tillgodogöra sig den information som finns om internationella jobb, praktik och studier? När den information som finns tillgänglig från organisationer och myndigheter ut till eleverna?

Resultatet av min rapport visar att fördelarna av internationell erfarenhet är många. Konkurrenskraften på arbetsmarknaden ökar, den individuella personliga utvecklingen fördjupas, språkfärdigheter förbättras och den kulturella förståelsen ökar. I kontrast till detta visar den webbaserade enkätundersökning jag genomfört att majoriteten av respondenterna inte blir varken förberedda för, eller får tillräckligt med information om, studier, praktik och arbete utomlands.

Summary

This diploma work is founded on my passion for international experience. When I was doing my teaching experience I discovered that the students had an obvious lack of knowledge when it comes to international studies, work and internship, and in that discovery the purpose of this study came to fruition. The purpose of my study is to investigate how well information regarding international studies, work and internship, is integrated in the curriculum.

In my survey I wanted to answer four central research questions: Why is it important that information regarding international jobs, studies and internship, reaches our students? How well prepared are students for jobs and studies abroad after they finish second upper secondary school? How do students go about to gain information about international jobs, studies and internship? Does the available information from organizations and the government reach the students?

The result of my report shows that the advantages of international experience are many. The competitiveness on the work market increases, personal development deepens, language skills improve and the cultural understanding increases. In contrast to the above, the web based survey I conducted shows that the majority of the responding students are neither prepared for nor sufficiently informed about studies, internship and work abroad.

Abstract

Syftet med denna studie har varit att undersöka hur väl informerade och förberedda svenska gymnasieelever blir när det gäller internationella studier, jobb eller praktik. Resultatet visar att 85 procent av de elever som svarat på enkäten inte anser att de får tillräcklig information när det gäller utlandsstudier, jobb eller praktik. Detta kan sättas i perspektiv till att 79 procent av eleverna själva är intresserade av internationell erfarenhet. Alltså finns det ett behov av information som inte är tillfredsställt.

Internationella studier, Praktik utomlands, Arbete utomlands, Internationalisering, Kunskap, Kulturell förståelse, Personlig utveckling

The purpose of this study is to investigate how well informed and prepared Swedish students are for international studies, work or internship. The result shows that 85 percent of the responding students do not think that they receive sufficient information regarding studies, work or internship abroad. In comparison to the 79 percent of the students who are interested in international experience, the unsatisfied need for information is clear.

International studies, International internship, International work, Internationalization, Knowledge, Cultural understanding, Personal development

Förord

Detta arbete är en avslutning på Linnéuniversitetets yrkeslärarutbildning. Mitt intresse för internationella kontakter är mycket stort och i denna studie har jag upptäckt en vetenskaplig lucka, som är i behov av att fyllas, vilket ger mig ytterligare bränsle för att fortsätta att pådriva en förbättring av information när det gäller detta i de skolor jag nu och i framtiden kommer att arbeta på.

Arbetet tog längre tid än väntat att slutföra, men i retrospekt känner jag att detta varit en fördel då jag innan slutförandet hann med att arbeta ett år i gymnasieskolan som lärare. Detta har givit mig ett reellt perspektiv på hur skolväsendet fungerar, vilket har hjälpt mig i skrivandeprocessen.

Jag vill passa på att tacka Johanna Jormfeldt för allt stöd och framförallt tålamod hon visat mig genom arbetets gång.

Limhamn, augusti 2012

Niclas Andersson

Innehållsförteckning

Sammanfattning	IV
Summary.....	V
Abstract.....	VI
Förord	VII
Innehållsförteckning	VIII
1. Introduktion.....	1
2. Bakgrund	2
2.1 Internationalisering.....	2
2.1.1 Internationalisering – en kort historik.....	2
2.1.2 Vetenskaplig grund.....	4
2.2 Värdet av internationella erfarenheter i utbildningen	5
2.3 Information om arbete, praktik och studier utomlands	6
2.3.1 Internationella programkontoret.....	6
2.3.2 MyTellus.....	7
2.4 En kort redogörelse för EUs utbildningsprogram Lenardo-da-Vinci och Comenius	7
2.4.1 Leonardo-da-Vinci	7
2.4.2 Comenius	8
3. Syfte och frågeställningar	9
3.1 Avgränsningar	9
4. Metod	10
4.1 Undersökningsmetod.....	10
4.2 Urval	10
4.3 Genomförande av undersökning	11
4.4 Etiska överväganden	11
4.5 Databearbetning.....	12
4.6 Metodkritik	12
5. Resultat	14
5.1 Varför anser elever att det är viktigt att information om internationella jobb, studier och praktik når ut till dem?	14

5.2 Hur förberedda anser elever att de blir för eventuella jobb, studier eller praktik utomlands under sin gymnasietid?	16
5.3 Hur går elever tillväga för att tillgodogöra sig den information som finns om internationella jobb, praktik och studier?	16
5.4 När den information som finns tillgänglig från organisationer och myndigheter ut till eleverna?	17
5.5 Elevers förslag på hur skolan kan förbättra sitt informationsarbete när det gäller internationella kontakter.	18
6. Diskussion	19
6.1 Slutsats.....	21
6.2 Förslag på framtida forskning.....	21
7. Referenser	23
8. Bilagor.....	25

1. Introduktion

I dagens globaliserade samhälle är det oerhört viktigt att ha kunskap om olika kulturer, för att på så sätt kunna tillgodogöra sig den enorma mängd information som finns att tillgå och samtidigt utvecklas som människa. Kunskap är makt. De möjligheter en elev har att studera, praktisera eller jobba utomlands är stora och belöningen för den egna personliga utvecklingen är gränslös. Jag anser att mänskliga relationer och kulturella utbyten är oerhört viktigt på såväl individnivån som för samhället i övrigt. Den utveckling av människors sociala kompetens, som möten och interaktioner med andra kulturer resulterar i, ger en livslång kvalitetshöjning av ens eget liv och en enorm beredskap att kunna tackla de utmaningar vi alla stöter på under livets resa. Den faktiska upplevelsen av att fysiskt vara på platsen, där man tidigare kanske endast i teorins värld befunnit sig stimulerar så många olika sinnen, vilket i sin tur bidrar till en mer långsiktig kontemplering och förankring av den personliga utvecklingen.

Jag har själv stor erfarenhet av såväl studier som jobb utomlands och vet hur dessa upplevelser har format mig till den människa jag är idag. Möjligheten att få uppleva detta redan under skoltiden, men framförallt efter avslutad gymnasieutbildning, finns tillgänglig för den som vill. Vad jag dock upptäckte under min verksamhetsförlagda utbildning under min gymnasieläroarbetsutbildning när jag fick chansen att vara ute på olika gymnasieskolor för att praktisera, var att majoriteten av de elever jag pratade med om just internationella studier, jobb eller praktik, inte hade någon aning om hur de skulle gå tillväga för att komma dit. Då slogs jag av tanken att undersöka hur det egentligen ligger till med informationsflödet om internationella möjligheter på ett urval av olika gymnasieskolor. I läroplanen för gymnasieskolan står följande:

Skolan ska bidra till att människor får en identitet som kan relateras till och innefatta inte bara det specifikt svenska utan också det nordiska, det europeiska och ytterst det globala. Internationella kontakter, utbildningsutbyte med utlandet och praktik i andra länder ska främjas (Skolverket, 2011, s. 5).

Vidare står det även att skolan skall sträva mot att varje elev ”har kännedom om arbetslivets villkor, särskilt inom sitt studieområde, samt om möjligheter till fortsatt utbildning, praktik och arbete i Sverige och andra länder” (Skolverket, 2011, s. 14).

Eftersom det så klart och tydligt står att internationella kontakter och utbyten skall främjas ämnar jag försöka ta reda på hur väl informationen nått fram i mitt urval av gymnasieskolor för att ge en liten bild av hur väl regeringen lyckats i sin strävan mot större internationalisering i våra skolor, samt väcka ett intresse för vidare undersökningar inom området.

2. Bakgrund

När jag började intressera mig för elevers förberedande inför internationella studier och jobb under sin gymnasietid och påbörjade min research fann jag att det fanns en hel del information om ämnet, men nästan ingen vetenskaplig grund. En vetenskaplig lucka, som är i behov av att fyllas, uppdagades. Internationalisering som är ett av nyckelorden i min studie återfanns i en del rapporter och uppsatser, men studier inom hur informationsflödet faktiskt fungerar i gymnasieskolor saknades. Frågan om huruvida information faktiskt når fram till de elever som är intresserade av att studera, praktisera eller jobba utomlands, väcktes. I detta avsnitt ämnar jag definiera en del centrala begrepp som har betydelse för min undersökning, samt redogöra för den forskning som finns inom området. Vidare kommer jag att redogöra för en del av den information som finns att tillgå för elever som vill studera, praktisera eller jobba utomlands, var den finns och vem som står bakom den.

2.1 Internationalisering

Internationalisering är ett vitt begrepp som innefattar en mängd olika aspekter. Den delen av internationalisering jag kommer att behandla i mitt arbete är kontakter med andra kulturer och värderingar utanför landets gränser. En stor del av internationaliseringsarbetet i Sverige sker inom skolorna, med integration av elever med utländsk härkomst, studier av multikulturalism och internationell samverkan för fredlig utveckling, vilket är en förutsättning för att kunna ta till sig de erfarenheter som kommer av att arbeta, studera eller praktisera utomlands. Nedan följer en kort historik när det gäller internationalisering för att få en förståelse för helheten och därmed grunden till vikten av att få ut informationen om studier, praktik och arbete utomlands till våra elever. Efter det redogör jag för den vetenskapliga grund jag tar avstamp från i mitt arbete. Slutligen redogör jag för varför internationaliseringsarbetet i skolan är viktigt för att ytterligare ge styrka åt syftet med mitt arbete.

2.1.1 Internationalisering – en kort historik

Det internationella arbetet i Sverige har pågått i olika former sen seklets början men tog fart efter andra världskriget. Sverige befann sig då i stark ekonomisk utveckling och en vilja att hjälpa krigshärjade och fattiga länder tog form. Detta ledde till att ett program för biståndsarbete växte fram. Ett språkprogram för att ge svenska ungdomar möjlighet att se andra länder och möta andra kulturer, togs samtidigt fram av 1946 års skolkommission (Skolverket, 1996, s. 37). Engelska var ansett som ett av de främsta språkverktygen. Brodow (2005) skriver att ”engelska för alla var ett demokratiskt krav” (s. 21) och följer upp det med att ”det demokratiska grundackordet i internationaliseringstanken har sedan dess aldrig tystnat” (s.21). Här förs tre viktiga begrepp samman – språk, demokrati och internationalisering. Vikten av goda språkkunskaper, som är en förutsättning för att kunna arbeta eller studera utomlands, betonas redan här och språk har haft en framträdande roll i det svenska utbildningstänket sedan dess.

Under 1950-talet blir biståndsarbetet mer organiserat och efter att i mer än ett decennium ha utvecklats, introduceras en proposition som innehåller riktlinjer för svensk biståndspolitik 1962. Detta sammanfaller med den första svenska läroplanen

Lgr62. I denna återspeglas de politiska idéerna om internationalisering. Biståndsarbetet får större politisk betydelse under 60-talet och 1965 bildas SIDA, en central myndighet med uppdrag att administrera och leda bistånd. De har en stark vilja att informera allmänheten och lärare är en viktig grupp i detta arbete (Skolverket, 1996, s. 37-38).

Den internationella förståelsen utvecklas i slutet av 60-talet. Flera av de faktorer som påverkar detta är ökad invandring, biståndsdebatten, ökade utlandsresor, ökat antal ansökningar till utlandsutbildningar och ökad medvetenhet om globala problem såsom miljöförstöring (Yebo, 1992, s. 14). Vid skiftet mellan 60-tal och 70-tal börjar internationalisering användas som uttryck när det gäller internationell förståelse och utbildning i internationella frågor (Brodow, 2005, s. 22).

På 70-talet får internationella frågor stort fokus i och med händelser som Vietnamkriget, militärkuppen i Chile, studentrevolterna och Pragvåren. Dessa händelser påverkar människor och ett stort engagemang föds hos många. I de nya läroplanerna för grundskolan, 1969, och gymnasieskolan, 1970, återspeglas detta med betoningar på solidaritet och medansvar. Visionen om en internationaliserad skola förstärks och fokus läggs på färdigheter för en internationell arbetsmarknad (Skolverket, 1996, s. 38). I Lgr69 står följande: ”Utvecklingen i världen går mot en alltmer internationaliserad arbetsmarknad, vilket bör föranleda en omprövning även av den grundläggande utbildningens innehåll och inriktning” (s. 49).

Under 80-talet ökar invandringen och samhällsdebatten kretsar kring frågor om mångkulturalism och integrering. Relationerna mellan invandrargrupper och majoritetsbefolkningen är i fokus. I skolans arbete ingår frågor om interkulturell förståelse och medmänsklighet (Yebo, 1992, s. 22). Globala frågor som hoten mot vår miljö och rädslan för kärnvapenkrig präglar också 80-talet. Hoten mot miljö och fred resulterar i att den internationella solidaritetsaspekten kommer i skymundan. En bredare acceptans av marknadsekonomi får samtidigt som följd att internationaliseringsbegreppet även kommer att innefatta internationella näringslivskontakter. För att konkurrera på exportmarknaden blir internationalisering inom utbildning ett viktigt medel (Brodow, 2005, s. 25). Ytterligare faktorer som påverkar det internationella arbetet är Sveriges närmande till EU, vilket starkt bidrar till nya samarbetsformer, som i sin tur sätter sin prägel på skolan, där möjligheten för kontakter med andra europeiska skolor skapas (Skolverket, 1996, s. 40).

90-talet inleds med att Sverige 1991 lämnar in en ansökan om medlemskap i dåvarande EG, för att sedan, efter en folkomröstning 1994, gå med i EU den 1 januari 1995 (Hämtat från Europeiska Kommissionens hemsida, 2012-06-25). Inträdet i EU innebär att vi underställer oss fri rörlighet för personer, varor, tjänster och kapital, samt olika typer av samarbeten, däribland utbildning. EU har en rad utbildningsprogram samlade under LEONARDO för yrkesutbildningar och SOKRATES för den övriga skolan. Dessa utbildningsprogram har genomgått vissa förändringar, men en redogörelse för ett par av dessa program i den skepnad de är idag återfinns under [kapitel 2.4](#). Ett av målen med dessa program är att stärka den europeiska identiteten. Utbildning betraktas i EU som ett led i individens personliga utveckling, men även som ett led i rörligheten mellan länder för att öka samarbete mellan utbildningsinstitutioner (Brodow, 2005, s. 26). I *Europaskolan* (1995) står följande när det gäller rörligheten mellan länder i samband med utbildning inför millennieskiftet:

Idag, mot slutet av det tjugonde århundradet, har det blivit en viktig uppgift för skolan att göra alla medvetna om de globala sambanden, om hur det enskilda landet är beroende av sin omvärld och av olika

förhållanden i den. Rent allmänt måste också utbildningen förbereda människor för att leva och verka i en värld som präglas av rörlighet och kontakter mellan nationer och världsdelar i en omfattning som man knappast kunde föreställa sig för bara någon generation sedan (s. 29).

Sedan millennieskiftet fram till idag har fokus i internationaliseringsarbetet till stor del legat på global hållbar utveckling, som en följd av den ökade obalansen i vårt klimat och överkonsumering i västvärlden. En fråga som exempelvis behandlades ingående under Internationella programkontorets årliga konferens, *Skolan möter världen*, 2012, och som även återfanns i 2012 års nationella prov i engelska. I läroplanen står det att ett av målen är att varje elev ”kan observera och analysera människans samspel med sin omvärld utifrån perspektivet hållbar utveckling” (Skolverket, 2011, s. 10). FN proklamerar 2005-2014 som ett decennium för lärande om hållbar utveckling.

Den gemensamma nämnaren för internationaliseringsarbetet genom historiken är vikten av kunskap om, och förståelse för, andra länders kulturer och levnadssätt. Sedan kan detta mynna ut i allt från fredsfrågor, biståndsarbete och frågor om vår mångkulturalism, till miljö och hållbar utveckling. Ett led i att erhålla denna kunskap och förståelse är möjligheten att få internationell erfarenhet.

2.1.2 Vetenskaplig grund

Den vetenskapliga forskningen kring området internationalisering är knapp och än mindre när det gäller min frågeställning. Här finns en vetenskaplig lucka att fylla. I mitt researcharbete fann jag dock en avhandling, som fungerar som den vetenskapliga grund jag tar avstamp i, och det är Brodows *Lära över gränser – Om internationella kontakter i skolan* (Lund, 2005). I sin avhandling går inte Brodow närmare in på ”de möjligheter till utländska kontakter som finns i ökad omfattning utanför skolan, både i närmiljön och i kontakter med andra länder” (s. 9) men hon behandlar hur internationella kontakter utformas i skolan, vilket är grunden till min frågeställning om huruvida informationen om möjligheterna till utländska kontakter utanför skolan når fram. Det är just förberedelserna inför arbete och studier utomlands, samt vetenskapen om möjligheterna till praktik utomlands, som sker under gymnasiet jag vill undersöka, med grund i Brodows forskning. För att precisera, så använder jag mig i min uppsats av internationalisering i skolan, som den del av begreppet som berör information om och förberedelse för studier, arbete och praktik i andra länder än Sverige, men givetvis är det som Brodow skriver att ”[u]tan ett internationellt perspektiv som genomsyrar all verksamhet i skolan faller så att säga kontakterna ut mot världen inte riktigt på plats” (s. 182).

Det är nämnvärt att påpeka att Brodows forskning enbart berör grundskolan men ”paralleller kan lätt dras till gymnasieskolan” (s. 10), och det är dessa paralleller jag utforskar. Det internationella perspektivet skall genomsyra all skolundervisning och därför är Brodows forskning lika viktig att ta del av när gymnasieskolan är i fokus. I de inledande kapitlen av sin bok behandlar Brodow den del av internationaliseringen i skolan som utgörs av kontakter över nationsgränserna, det hon kallar *den yttre internationaliseringen* (s.8). Hennes framställning ”fokuserar på den yttre internationaliseringen som alltså handlar om elevers och lärares och i någon mån även skolledningars kontakter med andra länder inom ramen för skolans verksamhet” (s. 8).

Detta område är mest närbesläktad med syftet i min studie. För att eleverna skall få möjlighet till dessa kontakter med andra länder krävs att information når ut till dem.

Vidare redovisar Brodow resultat från en enkätstudie hon genomförde 1999, i vilken hon undersökte 121 skolors internationella kontakter. De positiva effekter elever upplevde på skolor med internationella kontakter var många:

Ökade språkkunskaper och insikten att det är viktigt att kunna språk, ökad förmåga att använda IT. Att få nya vänner och kontakter. Ökad förståelse för andra, ny syn på det egna. Ökat engagemang och intresse, ökad motivation och öppenhet (s. 38).

Utdraget ovan ger en stark indikation på vinsten av kontakt med andra länder, vilket kan tänkas få en ännu större effekt vid längre vistelser utomlands, såsom studier och jobb. Vad som förvånar Brodow är att ”relativt få skolor redovisar en internationell verksamhet, när man betänker de entydigt positiva rapporterna från lärare som deltagit i detta slags aktiviteter” (s. 39). I detta arbete tänker jag inte gå in närmare på vad detta kan bero på, men enligt Brodow finns det en mängd faktorer som påverkar huruvida en skola har ett fungerande internationaliseringsarbete. Bland dem nämner hon skolledningens stöd och intresse, ett naturligt samarbete över ämnesgränserna i projekten, engagerade lärare som tar vara på alla tillfällen i undervisningen för internationella reflektioner och möten, och en ansvarsfördelning där lärare får särskilt ansvar för internationaliseringsarbetet (s. 184).

Vad jag tar avstamp från i Brodows forskning är således de positiva resultat hon påvisar, när det gäller ett väl fungerande internationaliseringsarbete i skolan. De grundläggande vinster elever får när det gäller sin personliga utveckling, förståelse och kunskap är etablerade och därmed får mitt syfte mer tyngd. Brodow konstaterar att ”utifrån den forskning jag citerat synes det ytterst angeläget att barn och ungdomar tidigt får göra internationella erfarenheter som en del av deras identitetsskapande”, samt när det gäller lärarna att det är ”nödvändigt att den internationella dimensionen förstärks redan i lärarutbildningen och sedan hålls levande genom kompetensutveckling och praktisk verksamhet” (s. 139).

2.2 Värdet av internationella erfarenheter i utbildningen

Under denna punkt ämnar jag att diskutera och lyfta fram de positiva resultat som följer i fotspåren av möjligheten att utforska vår omvärld. I rapporten *Att möta det annorlunda* (1999) från Skolverket skriver författarna att ”[l]ärare som arbetar med att ge elever möjligheten att göra praktik utomlands kan höja elevens status och självkänsla samtidigt som utbildningens anseende växer” (s. 10). Detta citat beskriver en viktig poäng med varför det är så viktigt att få ut informationen – fördelarna ligger på fler än ett plan. Det handlar inte bara om den enskilde eleven utan även utbildningen, skolan och samhället. Alla instanser vinner på att se till att en motiverad elev får chansen att utforska sin omvärld. I Internationella programkontorets rapport *Att värdera internationell erfarenhet* (2008) står följande:

Drivkraften för de människor som väljer ”att röra på sig” och delta i internationella utbyten eller projekt är utveckling. Vilken utveckling som avses kan dock vara väldigt olika; det kan vara allt från individens personliga till samhällsutveckling i stort. Grunden för utvecklingen är det mervärde som skapas i mötet över gränser, individens som nationens. Genom att utmana sig själv, sina föreställningar eller sin verksamhet skapas ett lärande och ett

mervärde som är nyttigt inte bara för individen, utan även för nationen eller i detta fall unionen i stort (s. 33).

Här lyfts till och med nationen och den Europeiska unionen fram som förmånstagare. Dominoeffekten av ett internationellt utbyte är ovärderlig och helt enkelt en förutsättning för ett samhälles fortsatta utveckling. Allting börjar dock med den enskilde individen. Elever som inte får tag på rätt information kan riskera att ge upp sin dröm om att åka utomlands. Tillgänglighet av information är en av grundpelarna i vårt utbildningssystem.

Enligt en undersökning Internationella programkontoret och Svenskt näringsliv gjort, som redovisas i rapporten *Arbetsgivarens syn på utlandserfarenhet* (2010), har andelen studenter som väljer att studera utomlands sjunkit stadigt mellan 1998-2008. Detta har uppmärksammats av såväl regeringen som lärosätena, som har satt in stora insatser för att öka internationaliseringen av vår högre utbildning (s. 1). Rapporten handlar om högskolan men visar ändå på oroande siffror när det gäller Sveriges del i vårt allt mer globaliserade samhälle. Författarna undersöker i sin rapport hur stor fördel elever med utlandserfarenhet har i arbetsgivares ögon. Svenskt näringsliv publicerade våren 2010 en etableringsundersökning, i vilken 3 850 högskolestudenter blev intervjuade per telefon, och resultatet visade att 48 procent av respondenterna upplevde ”att utlandsvistelsen genom utbildningen hade stor eller mycket stor betydelse för att de skulle få sitt första jobb” (s. 1). Rapporten bekräftar att ”utlandserfarenheter i form av studier och praktik är väsentliga och efterfrågade på arbetsmarknaden (s. 1). Vidare skriver författarna att ”i 99 fall av 100 visar det sig vara en fördel att ha bedrivit studier/praktiserat utomlands, om arbetsgivarna ställs inför en situation när de ombeds välja mellan personer med i övrigt samma kvalifikationer” (s. 1). Trots att denna undersökning genomförts med studenter på högskolan, visar den tydligt vikten av utlandserfarenheter för arbetssökandet efter avslutad skolgång.

2.3 Information om arbete, praktik och studier utomlands

Den information som måste nå ut till eleverna, för att utlandspraktik, -studier och – arbete ska bli verklighet, är hur de går tillväga och vem eller vilka som kan hjälpa dem med ansökningar och/eller ekonomiska bidrag. Jag kommer nedan att gå igenom några utvalda organisationer man kan vända sig till för att få hjälp med detta, för att visa på var informationen finns och vem som står bakom den.

2.3.1 Internationella programkontoret

Internationella programkontoret är en statlig myndighet som stödjer utbildningssamarbeten. Från oss kan du till exempel söka stöd för studentutbyte, projektsamarbete eller fortbildning i andra delar av världen. (<http://www.programkontoret.se>, hämtat 2011-12-27)

Som citatet ovan beskriver, hjälper Internationella programkontoret till med att hitta ekonomiskt stöd för utbildningar, utbyten och praktik utomlands. På deras webbsida finns strukturerad information om det mesta som rör internationella kontakter för såväl elever som pedagoger. De är en statlig myndighet som har i uppdrag av Utbildningsdepartementet, Nordiska ministerrådet och Europeiska kommissionen att

samordna EU-program och vissa internationella program. På Internationella programkontorets webbsidan står det att de ska:

- aktivt främja och stödja utvecklingsprocesser och mobilitet inom utbildning och kompetensutveckling inom ramen för det internationella samarbetet
- aktivt medverka till att det svenska utbildningssystemet, företag och organisationer ges bästa möjliga förutsättningar för att tillvarata de olika möjligheter som det internationella samarbetet inom utbildning och kompetensutveckling erbjuder
- verka som en sambandsorganisation mellan Sverige och EU inom områdena utbildning och kompetensutveckling
(<http://www.programkontoret.se/sv/Om-oss/Uppdragsgivare/>, hämtat 2011-12-27)

2.3.2 MyTellus

MyTellus är en mötesplats online för utlandsintresserade unga människor. Sajten fungerar som en community, där alla kan dela med sig av sin kunskap när det gäller exempelvis studier, praktik och jobb utomlands. Denna webbsida har byggts upp med stöd från Skolverket, Internationella programkontoret, Allmänna arvsfonden och Ungdomsstyrelsen. Den lanserades år 2000 av Centrum för Internationellt Ungdomsutbyte, en ideell, demokratisk, partipolitiskt och religiöst obunden ungdomsorganisation, som har som mål att ”de barn och ungdomar som deltar i våra läger och projekt ska få ökat självförtroende, ökad självkänsla och många nya vänner, samtidigt som de utvecklar en interkulturell kompetens av attityder, kunskaper och färdigheter för ett aktivt medborgarskap i ett mångkulturellt samhälle, globalt som lokalt”. (<http://www.cisv.se/om>, hämtat 2012-01-02).

Som skrivet ovan, har statliga myndigheter avsatt medel för att denna webbsida ska kunna bli verklighet och då förstärks vikten av att få ut information om att den existerar till våra utlandsintresserade elever på skolor runt om i landet.

2.4 En kort redogörelse för EUs utbildningsprogram Leonardo-da-Vinci och Comenius

Nedan följer en kort redogörelse för de utbildningsprogram EU tillhandahåller, för att ge en bakgrund till ytterligare verktyg som kan användas av elever för att erhålla internationell erfarenhet. Såväl Leonardo-da-Vinci som Comenius är delprogram under *Programmet för livslångt lärande*, EU-kommissionens program för utbildningssamarbete i Europa.

2.4.1 Leonardo-da-Vinci

Internationella programkontoret förmedlar ett utbildningsprogram för alla verksamma inom yrkesutbildning, vilket innefattar allt från gymnasieutbildningar till KY-utbildningar, folkhögskola och ideella organisationer. Genom detta program kan man få hjälp med praktik i ett annat land inom Europa (de 27 medlemstaterna i EU, EES-länderna Island, Lichtenstein och Norge samt Turkiet, Kroatien och Schweiz deltar i programmet) eller få stöd att genomföra samarbets- och utvecklingsprojekt med andra

europiska länder. De som ska stå bakom ansökan är skolan, organisationen eller företaget. Vad som innefattas i programmet är följande:

- Förberedande besök – träff med möjliga samarbetspartner inför ett projekt
- Partnerskap - tvååriga samarbetsprojekt kring ett tema
- Praktik och utbyte - för elever, studenter och anställda
- Utvecklingsprojekt - större projekt inom prioriterade utvecklingsområden inom Europa
- Nätverk - stora nätverk inom europeisk yrkesutbildning
(<http://www.programkontoret.se/sv/Program-och-stipendier/Programmet-for-livslangt-larande/Leonardo-da-Vinci/>, hämtat 2012-07-08)

För mer information angående hur man ansöker till detta program hänvisas läsaren till Internationella programkontorets hemsida.

2.4.2 Comenius

Den del av *Programmet för livslångt lärande* som riktar sig mot grundskolan och gymnasieskolan heter Comenius och innefattar projekt som ska främja rörlighet och språkinläring. Projekten stöder enskilda personers rörlighet, partnerskap, projekt och nätverk och omfattar:

- Fortbildning för lärare
- Praktik för blivande och nyutexaminerade lärare
- Vårdskolor för assistenter
- Partnerskap mellan skolor (förberedande besök och samarbetsprojekt)
- Multilaterala projekt
- Nätverk
- Regionala projekt
- Individuell elevmobilitet (<http://www.programkontoret.se/sv/Program-och-stipendier/Programmet-for-livslangt-larande/Comenius/>, hämtat 2012-07-08)

För mer information om de olika Comeniusprojekten hänvisas läsaren till Internationella programkontorets hemsida.

3. Syfte och frågeställningar

Syftet med denna studie är att undersöka dels hur information om internationella studier, praktik och jobb integreras i undervisningen i gymnasieskolan, och på så sätt når fram till eleven, dels hur elever ser på betydelsen av studier, praktik och jobb utomlands. Följande centrala frågeställningar kommer att behandlas:

- Varför anser elever att det är viktigt att information om internationella jobb, studier och praktik når ut till dem?
- Hur förberedda uppfattar eleverna att de blir för eventuella utlandsjobb och utlandsstudier under sin gymnasietid?
- Hur går elever tillväga för att tillgodogöra sig den information som finns om internationella jobb, praktik och studier?
- När den information som finns tillgänglig från organisationer och myndigheter ut till eleverna?

3.1 Avgränsningar

Inom det område jag valt för mitt examensarbete återfinns inte så mycket forskning. I min empiriska undersökning har jag avgränsat mina efterforskningar till ett urval av svenska gymnasieskolor och valt att bortse från högskolan. De skolor vars elever valts ut att besvara min enkät, är utvalda genom kontakter jag etablerat med lärare runt om i Sverige. Dessa lärare har i sin tur fått fritt spelrum att dela ut enkäten enligt egen diskretion. Därav har dessa avgränsningar som konsekvens att mina resultat inte kan bevisas vara symptoma med alla skolor eller alla elever i Sverige, men ändå visa på en tendens, som i sig bör inspirera till vidare undersökningar inom området.

4. Metod

I detta avsnitt kommer jag att behandla metoddelen av min studie. Jag kommer att beskriva undersökningsmetod, hur materialet har samlats in och bearbetats, och urval av respondenter. Vidare kommer jag att diskutera för- och nackdelar, och begränsningar av metodvalet, samt redovisa arbetets trovärdighet.

4.1 Undersökningsmetod

Jag har valt att samla in information till min studie genom att använda mig av Googles webbaserade enkätprogram. När frågorna är skapade genererar programmet en länk till en IP-adress för enkäten. Sedan kan vem som helst som har tillgång till länken svara på enkäten anonymt genom att klicka på länken och följa frågorna. Hjälpen att skapa enkäten fann jag på hemsidan <https://sites.google.com/site/enkateronline/home> (Hämtat 2012-04-04). Där har Åsa Kronkvist, IT-pedagog på Högskolan i Kristianstad, skapat filmer som metodiskt går igenom olika delar av programmet.

Anledningen till att jag valt att använda mig av enkät som metod i mitt examensarbete är att jag ville få in såväl kvalitativ som kvantitativ data från ett större antal respondenter. Målet var att få ut enkäten till så många olika gymnasieskolor som möjligt i Sverige. Intervjumetoden hade kunnat fungera som ett alternativ, men då hade jag fått begränsa mig till ett fåtal elever på grund av ökad tidsåtgång, vilket i sin tur hade gett studien mindre tyngd.

Det finns givetvis såväl fördelar som nackdelar med att använda sig av enkätmetoden. Den största fördelen för min studie är att enkätundersökningen kunde göras på ett stort urval i relation till tiden. Vidare kunde jag nå ut till ett större geografiskt område. Dessutom eliminerades effekten av att respondenten påverkas av intervjuarens sätt att ställa frågor. Nackdelarna med att använda sig av enkätmetoden i min studie är huvudsakligen avsaknaden av möjligheten att ställa kompletterande frågor, men även att personer med läs- och skrivsvårigheter, samt personer som inte behärskar det svenska språket, som kan ha problem att fylla i enkäten, hamnar i bortfallsgruppen (Ejlertsson, 2005, s. 11f.).

4.2 Urval

Urvalet av de elever som besvarat enkäten har ålagts respektive kontaktperson på de skolor jag valt att skicka enkäten till. Mina instruktioner till kontaktpersonerna var att försöka att få ut enkäten till så många elever som möjligt på deras respektive skolor. De pedagoger jag använt mig av på respektive skola är personer jag studerade med under min tid på Linnéuniversitetet, samt vänner som arbetar som gymnasielärare. Urvalet på gymnasieskolorna skedde enligt respektive lärares diskretion, vilket innebär att jag övergav kontrollen över urvalet, vilket i sin tur kan ha påverkat slutresultatet. Problemet att använda sig av vänner och bekanta är att de i stor utsträckning tycker som vi i de flesta frågor (Stukát, 2005, s. 58). I mitt fall använde jag mig dock endast av dem för att fördela enkäten. De var inte aktivt delaktiga i svaren.

4.3 Genomförande av undersökning

Frågorna till enkäten är till övervägande del beskrivande, för att på så sätt få fram en mer nyanserad bild av hur informationsflödet fungerar på skolorna. Jag ansåg att valmöjlighet mellan redan givna svar inte hade gett mig den djupare information jag erhållit genom beskrivande svar. En av frågorna, som använts för att kunna differentiera mellan olika årskurser, var utformad som kryssfråga. De andra kryssfrågorna, med ja eller nej som enda alternativ, var frågor angående igenkänning av den information som finns angående internationella studier, praktik och arbete. Angående de beskrivande frågorna var de fem stycken.

1. Vilken information har du fått när det gäller studier, jobb och praktik utomlands?
2. Hur går du tillväga för att skaffa information när det gäller studier, jobb och praktik utomlands?
3. Hur känner du inför internationella studier, praktik och jobb?
4. På vilket sätt anser du skolan kan förbättra sin information när det gäller internationella studier, praktik och jobb?
5. Vilka fördelar tror du finns med att praktisera, jobba eller studera utomlands?

Den första frågan är med för att mer nyanserat ta reda på vilken information respondenterna har fått, eftersom jag i förväg inte ville tvinga in dem i svarsalternativ som kanske inte täckte den information just de fått. Fråga nummer två är med för att få fram de olika tillvägagångssätt elever har för att skaffa information och på så sätt även kunna särskilja ett antal alternativ som fler eller färre använder sig av. Den tredje frågan har jag med för att få en inblick i den enskilde elevens emotionella förhållningssätt till internationella studier, jobb och praktik, och på så sätt få en lite djupare förståelse för tankar och reflektioner kring detta. Fråga nummer fyra finns med för att eleven själv fritt ska kunna ge förslag på förbättringsarbete i skolan när det gäller informationsflödet och även här kunna göra en lätt kategorisering av olika förslag. Den femte frågan är intressant eftersom eleven själv får försöka att tänka sig in i vad det skulle få ut av en utlandsvistelse. Här får vi en inblick i deras förväntningar och underliggande vad som känns viktigt för dem att få ut av internationella studier, jobb eller praktik.

En länk till enkäten online genererades av enkätverktyget Google Docs och denna länk distribuerades via email till ett antal lärare på olika gymnasieskolor, med en beskrivande text om skälet till enkäten. Alla lärare svarade inte på emailen, varför jag vid ett senare tillfälle skickade ut en påminnelse. Slutligen fick jag respons av fyra lärare, som distribuerade länken till elever på sina respektive skolor. Den geografiska spridningen innefattade fyra städer: Göteborg, Vellinge, Svedala och Trelleborg. Sammanlagt antal respondenter slutade vid 78 st.

4.4 Etiska överväganden

Vid enkätundersökningen har Vetenskapsrådets fyra krav beaktats i den mån det varit möjligt (<http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf>, hämtat 2012-07-12). När det gäller *Informationskravet*, som innebär att forskaren skall informera de av forskningen berörda

om den aktuella forskningsuppgiftens syfte, har jag i följbrevet kortfattat beskrivit syftet med mitt examensarbete i följande mening:

Mitt namn är Niclas Andersson och jag skriver mitt examensarbete för min gymnasielärarexamen. Det ämne jag behandlar är om information när det gäller studier, jobb och praktik utomlands, när fram till eleverna i våra gymnasieskolor, och vilken kunskap ni har när det gäller hur man går tillväga för att få mer information.

Samtyckeskravet, vilket är att deltagare i en undersökning har rätt att själva bestämma över sin medverkan och även *Konfidentialitetskravet*, som innebär att uppgifter om alla i en undersökning ingående personer skall ges största möjliga konfidentialitet och personuppgifterna skall förvaras på ett sådant sätt att obehöriga inte kan ta del av dem, beaktas genom följande mening i följbrevet: ”Enkäten är givetvis frivillig och anonym”.

Slutligen när det gäller *Nyttjandekravet*, som innebär att uppgifter insamlade om enskilda personer får endast användas för forskningsändamål, har jag i följbrevet skrivit att ”svaren kommer endast att användas i mitt examensarbete”.

4.5 Databearbetning

Bearbetningen av all data skedde på två sätt. Det ena sättet var användandet av Google Docs inbyggda verktyg för att automatiskt skapa cirkeldiagram av svaren på de sex frågor som endast hade kryssalternativ. Användandet av cirkeldiagram är lämpligast då få grupper skall presenteras (Ejlertsson, 2005, s. 130). Dessa diagram återfinns i Bilaga 3.

De beskrivande eller öppna svaren har istället studerats för att kunna finna generella mönster, där det kan finnas likheter eller skillnader i elevernas tankegångar. Svaren har kategoriserats i de fall möjlighet till detta fanns. Liknande svar har grupperats och räknats för att få fram kvantitativa variabler som är lättare att hantera och analysera.

4.6 Metodkritik

Att använda sig av en enkät där jag själv inte har möjlighet att närvara vid svarstillfälle, får alltid som risk att svarens seriositet inte kan säkerställas. Länken till enkäten har delats ut till elever i olika gymnasieklasser, som i flera fall fått lektionstid på sig att besvara frågorna. I en klassrumsmiljö kan ett flertal faktorer påverka svaren. Elever som suttit bredvid varandra när de besvarat frågorna kan ha påverkat varandra. Miljön kan ha varit distraherande vid svarstillfälle, vilket också kan påverka svaren. Slutligen finns även risken att elever inte svarat sanningsenligt, vilket förvisso är en risk som är högst svåreliminerad.

Sätt att sänka risken att elever påverkar varandra vid besvarandet av enkäten är att antingen skriva ut i instruktionerna att enkäten skall besvaras enskilt. Ovannämnda risk för påverkan kvarstår dock, men kan i alla fall sänkas.

Bortfallet av lärare som inte responderade till mitt email med länken till enkäten online var stort. Jag skickade iväg email till tolv lärare, varav två utförde uppdraget. Anledningen till det stora bortfallet kan vara allt från att de helt enkelt inte kände att

de hade tid att hjälpa mig med tanke på lärarens arbetsbörda, till att viljan fanns men tiden gick och emaillet glömdes bort. Andra faktorer kan vara deras mentala tillstånd eller stressnivå vid förfrågan. Trots att ett påminnelsemail skickades är ovannämnda anledningar högst tänkbara.

Vidare upptäckte jag, när jag bearbetade datan, att vid kryssfrågorna med ”Ja” och ”Nej” som svarsalternativ, var det möjligt att kryssa i båda två. Dock såg jag i resultatet att detta endast inträffade vid tre tillfällen – en gång på frågan *”Tycker du själv att du får tillräckligt med information när det gäller den internationella arbetsmarknaden på skolan?”* och två gånger på frågan *”Känner du någon som varit utomlands och studerat, jobbat eller praktiserat?”*. Eftersom felsvaren var så få hade de ingen påverkan på helhetsresultatet.

Jag upptäckte även att antingen en av eleverna svarat på enkäten två gånger och lämnat exakt likadana svar, eller att en elev skrivit av en annan. Även detta har minimal inverkan på slutresultatet.

Slutligen kan jag i retrospekt tycka att meningen ”internationella erfarenheter är ovärderliga när det kommer till var och ens personliga utveckling och fördjupar ens förståelse för en själv” kan påverka vilken riktning svaren tar. Tror dock även i detta fallet att meningen haft marginell påverkan på resultatet, men värt att ha i åtanke.

5. Resultat

Resultatet av min studie redovisas utifrån mina centrala frågeställningar, med enkäten som grund. Frågorna kommer att tas upp en och en och behandlas för att slutligen knytas ihop i en slutsats. När svaren redovisas nedan kan det vara viktigt att ha i åtanke att 79 procent av eleverna som svarade på enkäten är intresserade av att studera, jobba eller praktisera utomlands, men att 85 procent av dem anser att de inte får tillräckligt med information. Diskrepansen visar på att många av dessa elever har ett behov av information som inte på långa vägar är fyllt.

5.1 Varför anser elever att det är viktigt att information om internationella jobb, studier och praktik når ut till dem?

Den grundläggande frågeställningen är trots allt varför det är viktigt att elever får information när det gäller internationella studier, jobb och praktik. Brodow (2005) skriver:

Genom att utveckla kontakter och delta i nätverk och projekt av olika slag med skolor och organisationer i andra länder kan barn och ungdomar tidigt få upp ögonen för att de är med i ett större sammanhang. De kan samarbeta och känna samhörighet över de nationella gränserna, vilket är en av förutsättningarna för utvecklingen av ett fredligt hållbart samhälle (s. 5).

För att bilda sig en förståelse för sin egen roll i ett större sammanhang och därmed utvidga sitt perspektiv krävs internationella kontakter på olika sätt. Brodow pekar på viktiga begrepp här när det gäller vårt samhälle – *sambörighet*, *fredligt* och *hållbart*. I läroplanen för gymnasieskolan står att ”ett internationellt perspektiv är viktigt för att kunna se den egna verkligheten i ett globalt sammanhang och för att skapa internationell solidaritet”, men även att det internationella perspektivet ska ”bidra till att utveckla elevernas förståelse för den kulturella mångfalden i landet (Skolverket, 2011, s. 7). Flera nyckelbegrepp, såsom *solidaritet* och *kulturell mångfald*, tas här upp. Alla dessa termer är viktiga för en positiv utveckling i vårt samhälle och står alla i direkt relation till begreppet *internationella*. Med internationella erfarenheter erhålls eller fördjupas kunskap om vårt globala samhälle och det får förhoppningsvis som resultat en djupare förståelse för olika kulturer såväl inom landet som utanför landets gränser, vilket i sin tur kan vara ett positivt steg i våra elevers personliga utveckling. I Skolverkets rapport *Att möta det annorlunda* (1999) står följande:

Internationalisering sträcker sig ut över den egna skolmiljön, lokalsamhället, Norden, Europa och världen men vänder sig också inåt i en process som handlar om personlig utveckling där skolans värdegrund ska förmedlas till eleverna. Därför att internationalisering betyder inte bara aktiviteter utan också kunskaper, attityder och färdigheter (s. 6).

Begreppet personlig utveckling återfanns i cirka 15 procent av svaren på en av frågorna i enkäten, som handlade om vilka fördelar eleverna kunde se med att praktisera, jobba eller studera utomlands. Ett av de intressanta resultaten med denna fråga var att alla elever som svarade på enkäten skrev minst en fördel; de flesta skrev fler. Ingen elev svarade blankt, vilket tyder på att det inte fanns några nämnvärda svårigheter att svara på frågan. Det är dock värt att notera att svaren på denna fråga

inte är baserade på elevens egna upplevda erfarenheter utan speglar mer förväntningar. Trots detta förbehåll är svaren signifikativa på så sätt att bättre information ger dem möjligheten att utforska om verkligheten motsvarar deras förväntningar. En av eleverna skrev:

"Jag tror man utvecklas väldigt mycket som individ, man får uppleva världen och blir på så vis mer allmänbildad och jag tror även att det minskar den kritiska inställningen människor har till andra kulturer än sin egen".

Andra svar innefattade "...större självförtroende" och att "man växer som person", samt att "man får uppleva och se mycket som är helt annorlunda än här hemma vilket ger en ett större perspektiv av livet på jorden".

När det gäller praktik utomlands skriver Skolverket i sitt informationsmaterial *APU utomlands* (2005) att det ger eleverna "möjlighet att växa som människor genom kulturella utbyten, upplevelser och ökade språkfärdigheter" (s. 2). Språk är ett annat begrepp som förekom i elevernas svar på frågan. Cirka 37 procent av svaren handlade om att en av fördelarna med internationella studier, jobb eller praktik är förbättrande av språkfärdigheter. Goda språkkunskaper är en integral del av internationalisering och viktigt för att kunna etablera internationella kontakter. I ett av svaren skrev en elev att "en person som kanske har svårt för engelska exempel, har en stor chans till att förbättra den och en person som redan är duktig kan få utveckla kunskapen till det ennu bättre".

När det gäller fördelen av att ha internationell erfarenhet i form av praktik eller studier utomlands, bekräftar, som tidigare nämnts, Internationella programkontoret och Svenskt näringslivs rapport, *Arbetsgivarens syn på utlandserfarenhet* (2010), att arbetsgivare lägger mycket stor vikt vid internationell erfarenhet.

Denna rapport visar att utlandserfarenheter i form av studier och praktik är väsentliga. De anses ge en spets som kan vara avgörande i en anställningssituation. Av materialet framgår att företag inte ser utlandserfarenhet som ett nödvändigt kriterium vid anställning, men att de uppskattar internationella erfarenheter och ser dessa som en konkurrensfördel när de ställs inför valsituationer mellan personer med i övrigt likvärdiga meriter (s. 26).

Denna undersökning ger en viktig aspekt på frågan i rubriken. Dessutom är det högst intressant att den sammanställts av bland annat Internationella programkontoret, med tanke på att 92 procent av de tillfrågade eleverna i min enkätundersökning inte känner till dess existens.

Sammanfattningsvis finns det en hel del fördelar med att söka sig utomlands. Jag har inte tagit upp nackdelar i denna studien helt enkelt på grund av att jag vill visa på varför det är viktigt att informationen når ut till våra elever. Flera begrepp jag stött på när det gäller fördelar har koppling i såväl vetenskaplig grund som i rapporter från Skolverket, Svenskt näringsliv, Internationella programkontoret och elevers egna tankar kring ämnet. Individens personliga utveckling främjas. Den kulturella förståelsen fördjupas, vilket ger ett bättre perspektiv på mångkulturalism inom landet. Elevernas språkfärdigheter förbättras, vilket är en kunskap som har haft och har en framträdande roll i det svenska skolväsendet. Konkurrenskraften på arbetsmarknaden ökar markant. Även om inte alla elever vill ha internationell erfarenhet eller för den delen inte tar till sig dessa lärdomar och utvecklas när de är utomlands, så är det ytterst viktigt att de får chansen att välja själv om det är en väg de vill ta och därför är det även viktigt att informationen når ut till dem.

5.2 Hur förberedda anser elever att de blir för eventuella jobb, studier eller praktik utomlands under sin gymnasietid?

Denna fråga innefattar en mängd olika aspekter men vad jag fokuserar på i resultatet av min studie är hur väl informationen till eleverna når fram för att de på så sätt ska kunna förbereda sig inför eventuella internationella kontakter, inte integreringen av förberedande arbeten i kursuppläggen. Enligt läroplanen för gymnasieskolan skall ”undervisningen i olika ämnen (...) förbereda eleverna för ett samhälle med allt tätare kontakter över nations- och kulturgränser” (Skolverket, 2011, s.7). Huruvida den implementeringen fungerar kräver vidare studier, men själva informationsflödet i rent upplysningssyfte redovisas under denna rubrik.

En av frågorna i enkätundersökningen var: *”Vilken information har du fått när det gäller studier, jobb och praktik utomlands?”*. 86 procent av eleverna svarade att de antingen inte fick någon information alls, inte så värst mycket information eller att de kunde få tag på information om de själva visade intresse. Av detta kan vi utläsa att det krävs elevers initiativ trots att det klart och tydligt står i läroplanen för gymnasieskolan att ”internationella kontakter och utbildningsutbyte med andra länder ska främjas” (s. 5), samt att det är rektorns ansvar att ”stimulera till internationella kontakter, samverkan och utbyten i utbildningen” (s. 16). Trots att såväl *främjas* som *stimulera* är begrepp som inte är laddade med ett obligatoriskt ansvar, visar svaren från enkäten på brister i informationsflödet. En av eleverna skrev: *”Jag har inte fått så mycket information om det vilket jag har ångest över för jag får ta reda på allt själv”*. Andra svar innefattade *”ingen alls”*, *”väldigt lite tyvärr”*, *”inte särskilt mycket, jag skulle vilja veta mer”* och *”inte så värst mycket men det anser jag att det är ens eget jobb att göra”*. Alla dessa svar visar på att behovet av information inte är fyllt.

Alltså visar studien starka tendenser på att elever inte blir tillräckligt förberedda för eventuella jobb, studier eller praktik utomlands under sin gymnasietid, när det gäller ren information i upplysningssyfte. Istället kan de känna såväl ångest, som att ansvaret att ta reda på information ligger hos dem själva. I dessa fall är det svårt att hävda att skolan främjar och stimulerar till internationella kontakter.

5.3 Hur går elever tillväga för att tillgodogöra sig den information som finns om internationella jobb, praktik och studier?

Anledningen till att jag ville undersöka hur eleverna går tillväga när de skaffar information var att jag ville se vilka andra källor än skolan de väljer som alternativ när behovet inte uppfylls. Vi har redan snuddat vid denna fråga under föregående rubrik, i och med att vissa elever framhöll att de fått ta reda på informationen själv. Här kommer jag att redovisa vilka sätt de valt.

Frågan i enkätundersökningen lød: *”Hur går du tillväga för att skaffa information när det gäller studier, jobb och praktik utomlands?”*. Efter att ha bearbetat svaren på frågan utkristalliserades tre huvudsätt under vilka de flesta av svaren kunde kategoriseras. Dessa tre var internet, fråga lärarna eller SYV, och fråga vänner eller bekanta. Internet var det mest populära sättet med 49 procent av svaren, vilket kanske är naturligt med tanke på den omfattning elever är i kontakt med internet såväl i skolan som på sin fritid. Problemet med internet är att där finns ett överflöd av information, vilket

betyder att eleverna kan behöva hjälp att sälla ut den information som är viktig för dem utifrån deras önskemål och planer. Vad som är anmärkningsvärt med detta svaret är att nästan hälften av eleverna tar reda på informationen på egen hand, när ett av skolans uppdrag är att sträva mot att alla elever "har kännedom om arbetslivets villkor, särskilt inom sitt studieområde, samt om möjligheter till fortsatt utbildning, praktik och arbete i Sverige och andra länder" (Skolverket, 2011, s. 14).

Tidigare i examensarbetet tog jag upp olika organisationer man kan vända sig till för att få rätt information. Bland dessa återfanns Internationella programkontoret och MyTellus. Två av frågorna i enkäten handlade om elevernas kännedom om respektive organisations existens. När det gäller Internationella programkontoret, en statlig myndighet som stödjer internationella utbildningssamarbeten, svarade 92 procent av eleverna att det inte känner till organisationen. Motsvarande siffra när det gäller MyTellus, en webbsida uppbyggd på stöd från bland annat Skolverket och Internationella programkontoret, var 95 procent. Dessa två organisationer som kan hittas på internet innehåller snudd på all den information elever kan tänkas söka och är en gedigen utgångspunkt. Trots detta känner mindre än tio procent till deras existens, även om nästan hälften av dem söker information via internet.

Den näst mest populära metoden eleverna använder sig av för att skaffa information är att fråga lärarna eller studie- och yrkesvägledarna på respektive skolor, vilket 28 procent av svaren visar. Anledningen till att inte fler tar kontakt med sina respektive studie- och yrkesvägledare är okänd och inget jag kommer att gå in på i denna studie, men åter igen kan resultatet ställas i relation till de åtta procent som känner till den statliga myndigheten Internationella programkontoret och de fem procent som känner till MyTellus. Det tredje största sättet att skaffa information är att fråga vänner eller bekanta. Inom denna kategorin har eleverna vänner eller bekanta som själva varit utomlands och på så sätt kan ge dem handfast information utifrån egna upplevelser.

Det intressanta med svaren på denna fråga är att nästan dubbelt så många elever söker svar på sina frågor via internet på egen hand och inte genom att prata med studie- och yrkesvägledare, som har som uppdrag att vägleda dem när det gäller framtida studier och yrkesval. Detta kan bero på en mängd olika faktorer, men det visar ändå på en tendens till misslyckande när det gäller att få fram rätt information till eleverna. Internet är ett utmärkt komplement och en bra källa för fördjupning, men elevens resa mot världen utanför Sverige kan effektiviseras och göras lättare med vägledning från skolans sida. Tydlig information om vilka sidor på internet de kan utgå från borde underlätta elevernas sökande på egen hand. Det är trots allt sidor med stöd från såväl regeringen som Skolverket.

5.4 När den information som finns tillgänglig från organisationer och myndigheter ut till eleverna?

Tidigare i arbetet har jag tagit upp lite av den information som finns tillgänglig och som jag nämnde under föregående rubrik frågade jag eleverna om de känner till Internationella programkontoret respektive MyTellus. Resultatet visade att ungefär en av tretton elever känner till Internationella programkontoret och en av tjugo känner till MyTellus. Jag har inte undersökt anledningen till att så få elever känner till dessa källor, men resultatet visar tydligt att hos dessa respondenter når inte informationen fram. Sätter vi dessa siffror i kontrast till att nästan åtta av tio elever som svarade på enkäten är intresserade av att studera, praktisera eller arbeta utomlands, visar resultatet på en tydlig tendens till ett misslyckande i informationsflödet. I *Utbildningsutskottets betänkande 1992/93:UbU12 Skolans internationalisering* står det följande: "Regeringens långsiktiga

ambition är att stödja internationella kontakter och utbyten på skolans område och att i möjligaste mån verka för att fler svenska elever bereds tillfälle att studera i utlandet under en tid” (Riksdagen, hämtat 2011-09-18). I fallet med respondenterna till min enkätundersökning är det inte alla som vill studera utomlands som bereds tillfälle under sin skoltid.

I min research till detta arbete har jag stött på ett antal olika rapporter och informationsmaterial från såväl Skolverket som Internationella programkontoret, när det gäller internationella kontakter inom skolan. Så sent som i oktober 2011 publicerade Internationella programkontoret en rapport, *Internationalisering i skolans styrdokument 2011*, i vilken de går igenom förskolans, grundskolans och gymnasieskolans internationaliseringsuppdrag, men även hur detta kan kopplas till de internationella samarbetsmöjligheter som finns inom deras verksamhet. I ljuset av resultatet av min enkätundersökning dyker frågan upp hur det kommer sig att så få av våra elever känner till dem, med tanke på deras viktiga uppdrag i det svenska utbildningssystemet. Det är inte en fråga som kommer bli besvarad i denna studie, men som kanske kan inspirera till vidare studier inom området. Annat material informerar om allt från APU utomlands till värdering av internationell erfarenhet och rapporter om skolors internationaliseringsarbete. Alltså, informationen finns tillgänglig och är inte särskilt svår att hitta, men når i många fall inte ända fram till våra elever.

5.5 Elevers förslag på hur skolan kan förbättra sitt informationsarbete när det gäller internationella kontakter.

En av frågorna i enkäten löd: ”På vilket sätt anser du skolan kan förbättra sin information när det gäller internationella studier, praktik och jobb?”. Anledningen till att denna fråga fanns med i enkäten var att jag ville få en liten inblick i hur elever själva skulle vilja att skolan förbättrar sitt informationsarbete, eftersom elever i slutänden är de som informationen skall nå ut till. Flera av eleverna tyckte att skolan skulle ha mer allmän information, så att inte de elever som är intresserade behöver söka upp lärare eller studievägledare för att få informationen. Andra förslag innefattade att skolan skulle kunna ta dit personer som själva gått igenom hela processen med att ta sig utomlands och som har förstahandskunskap om ämnet, att skolan kunde ha kontinuerliga informationsmöten, bjuda in föreläsare, ta dit representanter från arbetsförmedlingen för att informera om utlandsjobb eller se till att studie- och yrkesvägledare är mer pålästa om ämnet.

Vad jag generellt kunde utläsa av svaren var att eleverna på något sätt vill ha mer och kontinuerlig information på olika sätt. Även i denna fråga är det en fördel att titta på hur skolor, som har ett fungerande informationsflöde angående detta, går tillväga.

6. Diskussion

Syftet med min studie har varit att undersöka hur väl informationsflödet, när det gäller studier, praktik och arbete utomlands fungerar i gymnasieskolan, med utgångspunkt i en webbaserad enkätundersökning. Intresset för internationella studier och arbete utomlands som föranlett detta arbete, grundar sig i min egen erfarenhet inom området. Eftersom jag själv tillbringat åtskilliga år i olika länder, såväl arbetande som studerande, och vet hur värdefullt det varit för mig i min personliga utveckling och insiktsprocess, föll det sig naturligt att min examensarbete inom lärarutbildningen skulle handla om just detta. Min pedagogiska grundsyn grundar sig i individens personliga utveckling, då självinsikt och kunskap om ens egna värderingar, är ett av de viktigaste verktygen vi tar med oss ut i livet efter skolan. Acceptans av och nyfikenhet om andra kulturer och andra levnadssätt är en grundpelare till öppenhet inför andra människor. Denna öppenhet resulterar allt som oftast i ett ömsesidigt utbyte där alla inblandade tillgodogör sig kunskap och på så sätt når ytterligare ett steg i sin egen utveckling som människa. Vid såväl min praktik på skolor under lärarutbildningen, som vid mitt första år som lärare, upptäckte jag tendenser till bristande information till eleverna när det gäller just detta ämne. Svårigheten låg i att hitta vetenskaplig teoretisk grund att utgå från i kombination med enkätundersökningen. Det material som finns att tillgå är i mångt och mycket rent informationsmaterial eller rapporter. Vetenskaplig forskning lyste med sin frånvaro. Slutligen fann jag en bok av Ulla Brodow, *Lära över gränser*, som handlar om skolans internationaliseringsuppdrag och främst den tolkning av uppdraget som tar sig uttryck i kontakter med andra länder. Avhandlingen handlar inte direkt om informationsflödet men ger ändå en vetenskaplig grund att utgå från. Bristen på vetenskapligt material gav dock indikationer på en vetenskaplig lucka som är i behov av att fyllas.

Internationella kontakter är en del av internationaliseringsarbetet i skolan. Begreppet internationalisering är mångfacetterat och har inte behandlats djupgående i detta arbete, men grundar sig i förståelse och kunskap när det gäller andra länders kultur och levnadssätt. Fokus kan i internationaliseringsarbetet ligga på fredsfrågor, biståndsarbete, mångkulturalism, miljö och hållbar utveckling för att nämna några områden. För att få kunskap och förståelse krävs dock möjligheten till internationell erfarenhet och däri ligger vikten av att information når ut till våra elever.

Resultaten av min enkätundersökning blir, i skenet av vad jag nämnt ovan, en liten väckarklocka, med tanke på att 79 procent av respondenterna svarar att de är intresserade av att studera, praktisera eller arbeta utomlands, men bara 17 procent anser att de får tillräckligt med information. Det är värt att påpeka att denna undersökning endast utfördes med 78 respondenter, men trots det låga deltagarantalet visar siffrorna på en signifikativ tendens till stora brister i informationsflödet. Om inget annat ger resultatet bränsle till vidare forskning inom området.

I mitt arbete har jag läst igenom en hel del rapporter från såväl Internationella programkontoret som Svenskt näringsliv och Skolverket. I dessa rapporter lyfts en mängd fördelar med internationell erfarenhet fram. Inte bara individens personliga utveckling främjas, utan individen erhåller även större konkurrenskraft på arbetsmarknaden, förbättrar sina språkfärdigheter, samt fördjupar sin kulturella förståelse. Även respondenterna tar upp fördelar som personlig utveckling och inblick i andra kulturer i svaren på enkätundersökningen. De är tunga argument för en förbättring av informationsflödet när det gäller internationella kontakter.

När det gäller just Internationella programkontoret, ”en statlig myndighet som stödjer utbildningssamarbeten” (<http://www.programkontoret.se>) är det högst intressant att endast sex av 78 elever känner till dem. Deras webbsida innehåller det mesta av den information elever som vill utomlands behöver. Varför det är så få som känner till dem undersöks inte i detta arbete, men en tänkbar anledning kan vara att de inte får informationen i skolan, eller att det nämnts i förbigående utan att ges någon större vikt och därför inte fastnat i elevernas medvetande. Vad detta resultatet säger oss är att det krävs en tydligare genomgång av tillgänglig information på nätet, som eleverna sedan själva kan förkovra sig i vid intresse. Webbplatsen MyTellus har också nämnts tidigare i arbetet. En community med information och tips för alla som vill utomlands. Den kan eventuellt kan vara lite lättare att ta till sig, eftersom den innehåller forum där personer som är utomlands och i liknande ålder delar med sig av sina erfarenheter. MyTellus är finansierad med stöd från såväl Skolverket som Internationella programkontoret och syftet med webbsidan bör vara att så många som möjligt får chansen att ta del av den information som finns där. Trots detta känner inte 95 procent av respondenterna till dem. Även i detta fallet krävs tydligare information från skolans sida.

Hur kan då skolan förbättra sitt informationsarbete när det gäller internationella kontakter? Enligt respondenterna skulle de kunna ta till människor som själva har gått igenom processen och tagit sig utomlands, ha kontinuerliga informationsmöten, bjuda in föreläsare eller se till att studie- och yrkesvägledare är mer pålästa om ämnet, för att nämna några förslag. Bra förslag allihopa, enligt min mening, men det finns vissa förutsättningar som de skolor har där internationaliseringsarbetet fungerar, vilket bland annat Brodows forskning visar (2005). De borde kunna fungera som en förebild och/eller utgångspunkt för andra skolor. Brodow spaltar upp sex punkter som ger en integrerad bild av de skolor hon intervjuat, där de internationella kontakterna fungerar:

- en skola som har en rektor som är intresserad av att utveckla de internationella kontakterna genom moraliskt stöd men också genom eget engagemang, som försöker anpassa organisationen och pedagogisk vilja samt integrerar de ekonomiska behoven i skolans budget
- en skola där någon eller några av lärarna har getts ett särskilt ansvar som pådrivare av de internationella kontakterna
- en skola där samarbete över ämnesgränserna i projekten är naturligt
- en skola där internationella kontakter ingår på ett naturligt sätt redan från de allra första åren och i alla förekommande skolformer
- en skola där projekten inte enbart är lärarprojekt utan där skolan/arbetslaget äger projektet, vilket gör att fler både lärare och elever dras in i arbetet
- en skola där varje lärare tar tillvara alla små tillfällen i undervisningen för internationella utblickar, reflektioner och möten. Därigenom skapas en internationellt laddad skolkultur som hjälper igång och bär de större projekten (s. 184).

Jag skriver ut punkterna i sin helhet eftersom jag anser att de är ytterst värdefulla reflektioner över hur skolor kan förbättra sitt internationaliseringsarbete och på så sätt även förbättra information när det gäller praktik, studier eller arbete utomlands.

Att ta reda på hur de skolor där informationsutbytet fungerar går tillväga för att få ut informationen till sina elever, är något jag önskar jag haft utrymme och tid till att göra i detta arbete, eftersom jag då mer specifikt kunnat titta på de faktorer, som antingen underlättar eller försvårar informationsflödet. När det gäller begränsningar i arbetet finns det en mängd information och data jag skulle velat samla in för att få olika perspektiv på frågan. I mitt arbete har jag begränsats av att endast kunna lyfta fram elevens perspektiv, medan en jämförelse med såväl skolledningens som lärares perspektiv i frågan hade gett ytterligare en dimension till resultatet.

Den slutsats som kan dras av resultatet av min studie är att det finns uppenbara brister i informationsflödet när det gäller internationella studier, arbete och praktik i de skolor jag undersökt. Om jag hade utvidgat min undersökning till fler skolor med större geografisk spridning, så är det möjligt att resultatet förändrats, men ingen kommer ifrån att tendensen dessa skolor visar är signifikant. Regeringen pumpar ut information genom Internationella programkontoret, som är en utmärkt källa för den här typen av information, men resultaten visar att den fastnar någonstans på vägen. En djupare undersökning om var det brister vore intressant, med tanke på att det arbete som ligger bakom att samla all den information de har plus arbetet med att kontinuerligt ge ut välskrivna rapporter om allsköns internationella perspektiv på undervisningen, borde i sig självt vara ett incitament till att informationen når fram till de tilltänkta läsarna. Ansvar att få ut information ligger givetvis även på skolorna och respektive skolledning och eftersom informationen finns relativt lättillgänglig, borde det inte vara några större problem att förbättra kommunikationen på denna punkten.

Jag anser att min undersökning ska fungera som inspiration till ytterligare forskning och mer omfattande studier för att utröna om detta är en nationell trend och i så fall även hur arbetet med internationalisering när det gäller detta området kan förbättras, så att våra elever med rätt information i alla fall kan få möjligheten att välja om internationella studier, arbete eller praktik är något de är intresserade av.

6.1 Slutsats

Efter att ha bearbetat datan från enkätundersökningen och redovisat resultatet blir det tydligt att det är viktigt att information, när det gäller utlandserfarenheter, når fram till våra elever på grund av en mängd fördelar, såsom individuell personlig utveckling, kulturell förståelse, förbättring av språkfärdigheter, samt ökad konkurrenskraft på arbetsmarknaden. I kontrast till detta har resultatet visat att flertalet respondenter i mitt urval inte blir tillräckligt förberedda för utlandsjobb, praktik eller studier under sin gymnasietid, när det gäller information eftersom den inte når fram. Informationen finns tillgänglig men varför den inte når fram undersöks tyvärr inte i detta arbete. Vidare har resultatet visat att elever till största del tillgodogör sig den information de söker på egen hand via internet, men trots detta är det endast åtta procent som känner till Internationella programkontoret, som har en webbsida där all information de skulle behöva finns tillgänglig. Alltså, kan ett behov av stöd att hitta rätt information skönjas.

6.2 Förslag på framtida forskning

Under arbetets gång har jag som nämnts tidigare saknat en större geografisk spridning av skolor i min undersökning, samt ett mycket större antal respondenter, för att ge en

rättvisare bild av hur det ser ut på gymnasieskolorna i Sverige när det gäller syftet med mitt examensarbete. Inledningsvis är detta något jag skulle vilja föreslå för framtida forskning.

Vidare vore det även intressant att intervjua skolledningen på såväl skolor där arbetet med internationella erfarenheter fungerar, som på de skolor där det brister, för att komplettera Brodows forskning och få en insikt i vad dessa brister grundas i. Vilket stöd får skolorna av kommunen när det gäller kommunala skolor? Är det någon skillnad när det gäller friskolor i deras satsning på internationella kontakter?

Jag skulle även vilja veta om, och i så fall hur, Internationella programkontoret följer upp huruvida deras information når ut till dem informationen är avsedd för. Dessutom har jag inte undersökt om deras rapporter och informationsmaterial automatiskt skickas ut till skolor eller om publiceringen av nytt material på något annat sätt marknadsförs till gymnasieskolorna runt om i Sverige.

Det finns säkerligen en hel del andra perspektiv att undersöka när det gäller internationella kontakter och min förhoppning är att denna begränsade studie kan väcka nyfikenheten till vidare studier.

7. Referenser

Litteratur:

Abrahamsson, Kenneth et al. (1995) *Europaskolan. Svensk utbildning och det nya Europa*. Göteborg. ISBN 91-38-92215-0.

Brodow, Ulla. (2005) *Lära över gränser – Om internationella kontakter i skolan*. Lund Studentlitteratur. ISBN 91-44-03703-1.

Ejlertsson, Göran. (2005) *Enkäten i praktiken*. Andra upplagan. Lund Studentlitteratur. ISBN 91-44-03164-5.

Skolverket. (2011) *Läroplan, examensmål och gymnasiegemensamma ämnen för gymnasieskola 2011*. Västerås: Edita. ISBN 978-91-38325-94-0.

Stukát, S. (2005) *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur. ISBN 978-91-44-03615-1.

Yebio, Bereket. (1992) *Internationaliseringsmotivet förr och nu*. Malmö: Institutionen för pedagogik och specialmetodik, Lärarhögskolan. ISSN 0346-5004.

Elektroniska källor:

Internationella programkontoret. (2008) *Att värdera internationell erfarenhet – varför är det så svårt?*. Internationella programkontorets rapportserie 21. PDF

Internationella programkontoret. (2011) *Internationalisering i skolans styrdokument*. PDF

Internationella programkontoret & Svenskt näringsliv. (2010) *Arbetsgivarens syn på utlandserfarenhet*. PDF

Skolverket. (2005) *APU utomlands: Erfarenheter och kontakter för livet*. PDF

Skolverket. (1996) *Lång borta och nära. Läroplanerna och internationaliseringsbegreppet*. PDF

Skolverket. (1999) *Skola i utveckling: Att möta det annorlunda. En rapport om 22 skolors arbete med internationalisering*. PDF

Skolöverstyrelsen. (1969) *Läroplan för grundskolan Lgr69*. Allmän del. PDF

Länkar:

Allmänna arvsfonden. <http://arvsfonden.se/>. 2012-07-08

Centrum för Internationellt Ungdomsutbyte. <http://www.cisv.se>. 2012-07-08

Europeiska kommissionen. http://ec.europa.eu/sverige/eu_facts/sweden_in_eu/index_sv.htm. 2012-06-25

Internationella programkontoret. <http://www.programkontoret.se/>. 2012-07-08

Skolverket. <http://www.skolverket.se>. 2012-07-08

Ungdomsstyrelsen. <http://www.ungdomsstyrelsen.se/main/>. 2012-07-08

Utbildningsutskottets betänkande 1992/93:UbU12 Skolans internationalisering.
http://www.riksdagen.se/webbnav/?nid=3322&doktyp=bet&rm=1992/93&bet=UbU12&dok_id=GG01UbU12. 2011-09-18

Vetenskapliga rådet <http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf>

8. Bilagor

Bilaga 1: Följebrevet till den webbaserade enkäten

Bilaga 2: Diagram

Bilaga 3: Enkätfrågor

BILAGA 1 (antal sidor: 1)

Följebrevet till den webbaserade enkäten

Information om studier, jobb och praktik utomlands

Mitt namn är Niclas Andersson och jag skriver mitt examensarbete för min gymnasielärarexamen. Det ämne jag behandlar är om information när det gäller studier, jobb och praktik utomlands, når fram till eleverna i våra gymnasieskolor, och vilken kunskap ni har när det gäller hur man går tillväga för att få mer information.

Jag vore oerhört tacksam om ni kunnat fylla i den här korta enkäten, då den enligt mig behandlar ett oerhört viktigt ämne som måste lyftas fram. Internationella erfarenheter är ovärderliga när det kommer till var och ens personliga utveckling och fördjupar ens förståelse för en själv. Enkäten tar 15-20 min att besvara.

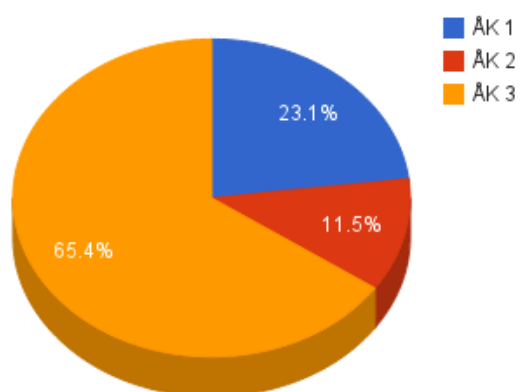
OBS! Enkäten är givetvis frivillig och anonym. Svaren kommer endast att användas i mitt examensarbete. Det går inte att se vem som har svarat vad.

Tack!

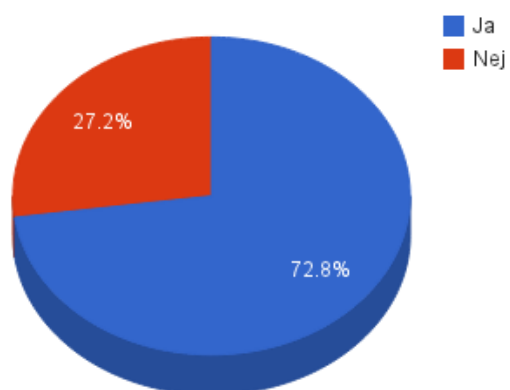
BILAGA 2 (antal sidor: 3)

Diagram

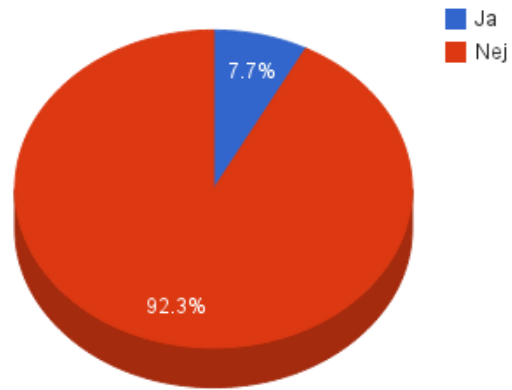
Vilken årskurs läser du?

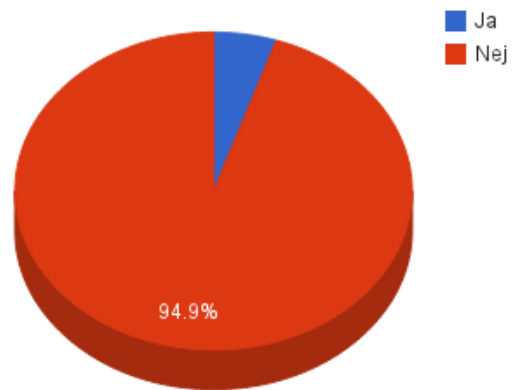
Känner du någon som varit utomlands och studerat, jobbat eller praktiserat?

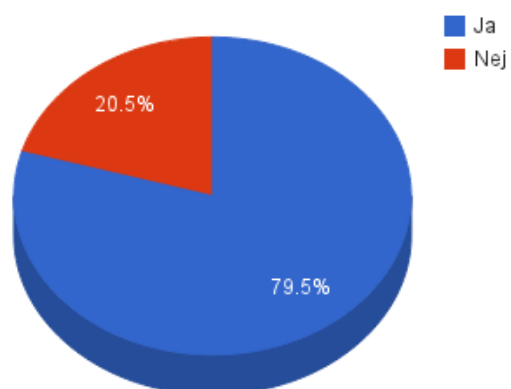
Känner du till Internationella programkontoret?

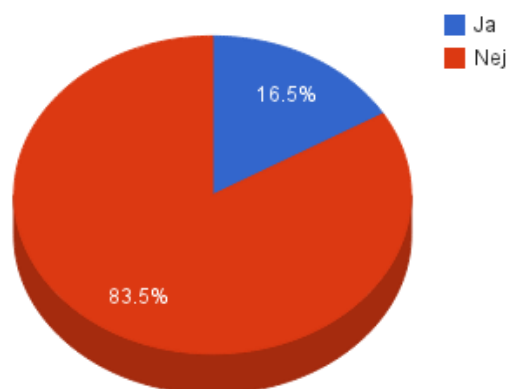
Känner du till en webbsida som heter MyTellus?

Är du själv intresserad av att studera, praktisera eller jobba utomlands?

Tycker du själv att du får tillräckligt med information när det gäller den internationella arbetsmarknaden på skolan?

BILAGA 3 (antal sidor: 1)

Enkätfrågor

1. Vilket program läser du?
2. Vilken årskurs läser du?
3. Vilken information har du fått när det gäller studier, jobb och praktik utomlands?
4. Hur går du tillväga för att skaffa information när det gäller studier, jobb och praktik utomlands?
5. Hur känner du inför internationella studier, praktik och jobb?
6. På vilket sätt anser du att skolan kan förbättra sin information när det gäller internationella studier, praktik och jobb?
7. Vilka fördelar tror du finns med att praktisera, jobba eller studera utomlands?
8. Tycker du själv att du får tillräckligt med information när det gäller den internationella arbetsmarknaden på skolan?
9. Känner du till Internationella programkontoret?
10. Känner du till en webbsida som heter MyTellus?
11. Är du själv intresserad av att studera, praktisera eller jobba utomlands?
12. I vilken stad/kommun är din gymnasieskola?
13. Känner du någon som varit utomlands och studerat, jobbat eller praktiserat?

Lnu.se

Institutionen för teknik

351 95 Växjö

tel 0772-28 80 00, fax 0470-76 85 40